

VERSLAG

CRB 2021-3343

**Ontwikkeling indirecte belastingen
voor enkele drankartikelen in België
en de buurlanden**

CCE
Conseil Central de l'Economie
Centrale Raad voor het Bedrijfsleven
CRB

Verslag

Ontwikkeling indirecte belastingen voor enkele drankartikelen in België en de buurlanden

Contactpersonen

Lieselot SMET

lieselot.smet@ccecrb.fgov.be

Emmanuel Karel de Béthune

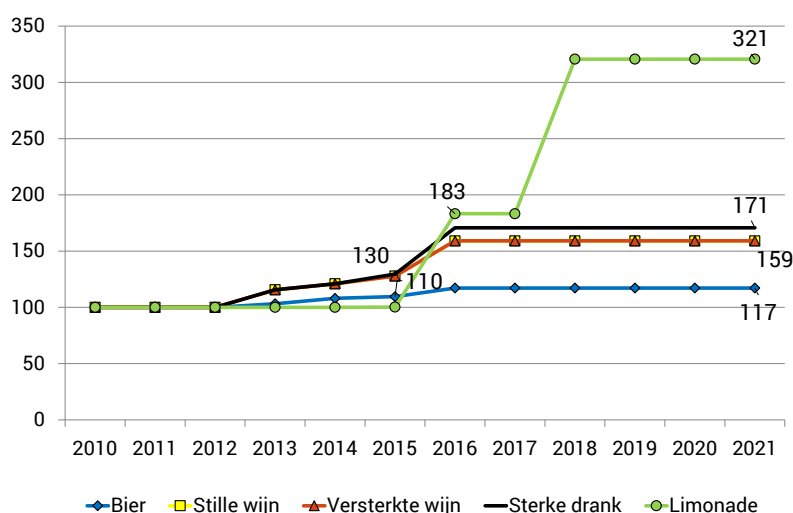
embe@ccecrb.fgov.be

1. Vergelijking indirecte belastingen voor enkele drankartikelen in België en de buurlanden in de periode 2010-2021

1.1 Ontwikkeling van de accijnzen voor enkele drankartikelen in België

De accijnzen voor zowel bier, wijn, sterke drank als limonade in België zijn in de onderzochte periode en in het bijzonder in de periode 2016-2018 toegenomen. De sterkste stijging kan worden geobserveerd voor limonade. In 2016 voert de Belgische regering in het kader van de taxshift een gezondheidstaks op frisdranken in. Ze laat ook de accijnzen op alcoholische dranken stijgen, en dit al vanaf november 2015. Met het Zomerakkoord van 2017 beslist de regering om de accijnzen op frisdranken verder op te trekken en te verruimen naar frisdranken zonder suiker, maar met een vervangend product. Dit verklaart de forse opwaartse impuls van de accijns op limonade in 2018.

Grafiek 1-1: Ontwikkeling niveau accijnzen op enkele drankartikelen in de periode 2010-2021

Bron: eigen berekeningen gebaseerd op data ontvangen van de fod Financiën o.b.v. de Excise Duty Tables van de Europese Commissie en de Algemene Administratie van de Douane en Accijnzen

De Belgische regering tracht via haar fiscaal beleid het verbruik van frisdranken en alcoholische dranken af te remmen, maar ze dient hierbij ook rekening te houden met mogelijke perverse effecten. Het verhogen van de accijnzen op alcohol en limonade kan immers leiden tot meer thuisbrouwerijen en grensaankopen of zelfs smokkel aanmoedigen¹. In deze context is het van belang erop toe te zien dat een eerlijk speelveld voor binnenlandse en buitenlandse drankbedrijven blijft bestaan.

Volgens het jaarverslag 2020 van de voedingsfederatie Fevia zijn de grensaankopen in 2019 met 3,5% gestegen (639 miljoen euro) en tijdens de periode 2008-2019 met maar liefst 48,7% toegenomen². De leden van de brc Voeding vermoeden dat het (lagere) niveau van de indirecte belastingen op alcoholische dranken in het buitenland een belangrijke incentive is voor deze grensaankopen.

¹ RIVM, Rapport (2016), Maatschappelijke kosten-batenanalyse van beleidsmaatregelen om alcoholgebruik te verminderen

² Bron: GfK

Wanneer de consument in één van de omliggende landen aan voedingsshopping doet, combineert hij dit vaak met andere grensaankopen (andere 'fast moving consumer goods', textiel en kleding...), horeca-uitstappen en toerisme. Het betreft hier dus een transfer van economische activiteit en een omzetverlies voor de Belgische economie.

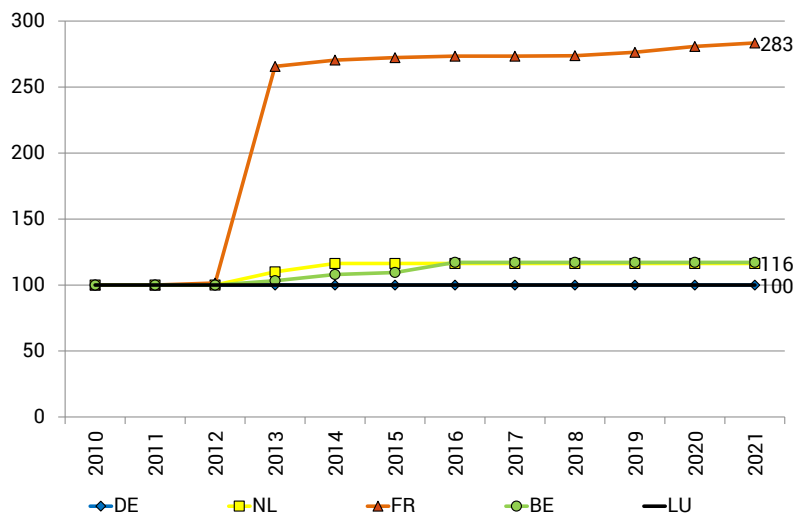
Bovendien komen de verpakkingen van de buitenlandse producten die grensaankopers hebben aangekocht na consumptie meestal in Belgische afvalstromen terecht.

Er is daarenboven een sterk vermoeden dat de Belgische consument een aantal keer per jaar bereid is om relatief ver te reizen om voedingsartikelen, en dranken in het bijzonder, goedkoper aan te kopen. In deze context is het opportuun om het verloop en het niveau van de accijnstarieven voor enkele drankartikelen in België en de buurlanden nauwkeurig te onderzoeken.

Bier

De accijnstoename in België en Nederland is klein bier vergeleken met die in Frankrijk, dat de accijns op bier meer dan verdubbelt (+183%). Mogelijk gaat het in Frankrijk om een inhaalbeweging om tot nagenoeg hetzelfde accijnsniveau van Nederland te komen (cf. Tabel 1-1). In België en Nederland kunnen we een gelijkaardige accijnstoename (+16% en +17%) waarnemen over de geobserveerde periode.

Grafiek 1-2: Landenvergelijking ontwikkeling niveau accijnzen op bier in de periode 2010-2021

Bron: eigen berekeningen gebaseerd op data ontvangen van de fod Financiën o.b.v. de Excise Duty Tables van de Europese Commissie en de Algemene Administratie van de Douane en Accijnzen

Als we de accijnsniveaus in (augustus) 2021 van de vier onderzochte landen vergelijken, volgt België met €0,2405 euro per liter de middenmoot. Tussen 2010 en 2021 vergroot de kloof met Duitsland (€0,0944/l) en het Groothertogdom Luxemburg (€0,0952/l). We dienen in deze context evenwel te vermelden dat het Groothertogdom Luxemburg in dezelfde periode het btw-tarief op bier verhoogt van 15% tot 17%.

Tabel 1-1: Vergelijking ontwikkeling accijnzen op bier in België en de buurlanden in de periode 2010-2021

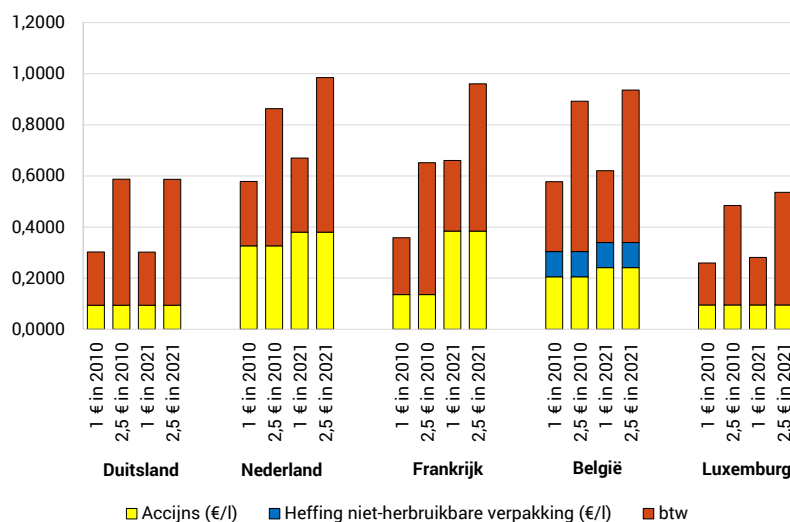
Bier (1l, 5° alcohol)	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	aug-21
DE	0,0944	0,0944	0,0944	0,0944	0,0944	0,0944	0,0944	0,0944	0,0944	0,0944	0,0944	0,0944
NL	0,3264	0,3264	0,3264	0,3590	0,3796	0,3796	0,3796	0,3796	0,3796	0,3796	0,3796	0,3796
FR	0,1355	0,1355	0,1375	0,3600	0,3665	0,3690	0,3705	0,3705	0,3710	0,3745	0,3805	0,3840
BE	0,2053	0,2053	0,2053	0,2119	0,2217	0,2248	0,2405	0,2405	0,2405	0,2405	0,2405	0,2405
LU	0,0952	0,0952	0,0952	0,0952	0,0952	0,0952	0,0952	0,0952	0,0952	0,0952	0,0952	0,0952

Bron: fod Financiën; data o.b.v. de informatie die beschikbaar is in de database in het Europese portaal 'Taxes in Europe' op 1 maart 2021 en de Algemene Administratie van de Douane en Accijnzen

Het is daarom opportuun om in de landenvergelijking, naast de accijnzen, ook het verschil in btw-tarieven tussen de verschillende landen in rekening te brengen. Daarnaast hanteert België een verpakkingshoofden van €0,0986/l voor niet-herbruikbare verpakkingen, die ook mee in de vergelijking zal worden opgenomen.

In de onderstaande grafiek vergelijken we de totale heffing op de aankoop van bier tegen een prijs zonder heffingen van €1/l en €2,5/l. Uit de grafiek kunnen we algemeen afleiden dat een accijnsmaatregel een relatief grotere impact heeft op de lagere referentieprijzen van €1/l. Dit is in tegenstelling met de btw, die proportioneel mee stijgt met de prijs van het product.

De vergelijking van de totaalheffing (accijns, btw en verpakkingshoofden) op bier in de onderzochte landen wijst uit dat België in 2021 in vergelijking met 2010 niet langer de koploper is. België laat Nederland en Frankrijk voorgaan, al blijft het verschil tussen de drie landen relatief beperkt. Ook na de berekening van de totale heffing op bier blijft het voor de Belgische consument dus interessant om bier aan te kopen in Duitsland of het Groothertogdom Luxemburg.

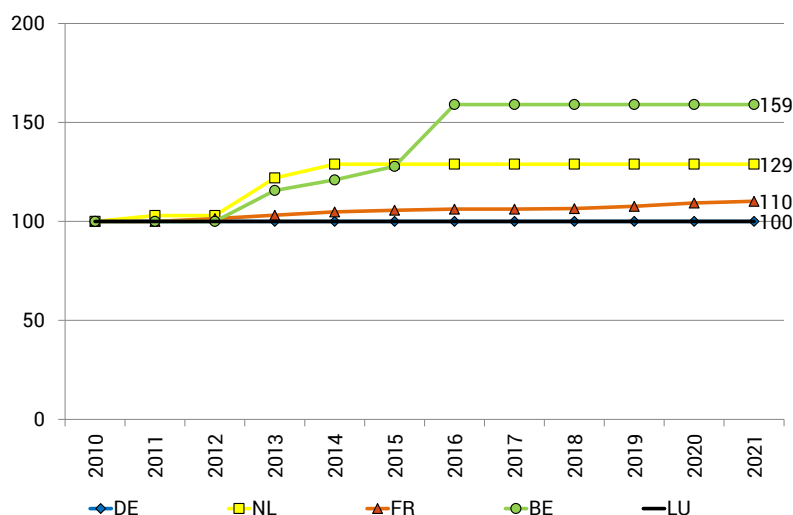
Grafiek 1-3: Vergelijking indirecte belastingen op bier in BE en de buurlanden in 2010 en 2021, bij nettoprijzen van €1/l en €2,5/l

Bron: eigen berekeningen gebaseerd op data ontvangen van de fod Financiën o.b.v. de Excise Duty Tables van de Europese Commissie en de Algemene Administratie van de Douane en Accijnzen

Stille wijn

De accijnsverhoging voor stille wijn over de geobserveerde periode is het hoogst in België. De heffing neemt met 59% toe in vergelijking met 2010. In de jaren 2013 tot en met 2016 wordt de Belgische accijns stelselmatig opgetrokken³, waarna hij vanaf 2017 stabiliseert. De tweede sterkste stijger is Nederland met 29%. In Frankrijk komt de accijnsverhoging minder prominent naar voren en het Groothertogdom Luxemburg en Duitsland hanteren geen accijnzen op stille wijn. We kunnen hieruit afleiden dat deze landen een proportionele belasting op stille wijn verkiezen boven een accijnsheffing.

Grafiek 1-4: Landenvergelijking ontwikkeling niveau accijnzen op stille wijn in de periode 2010-2021

Bron: eigen berekeningen gebaseerd op data ontvangen van de fod Financiën o.b.v. de Excise Duty Tables van de Europese Commissie en de Algemene Administratie van de Douane en Accijnzen

De sterke stijging van de accijns op stille wijn in België tot €0,7491/l in (augustus) 2021 heeft ervoor gezorgd dat hij aardig in de buurt komt van de accijns in Nederland (€0,8836/l), dat in onze landenvergelijking de koploper is. Daarenboven geldt in België een verpakkingsheffing, wat niet het geval is in de andere onderzochte landen. Dit maakt het verschil van de totale heffing op stille wijn tussen België en Nederland nog kleiner⁴.

Tabel 1-2: Vergelijking ontwikkeling accijnzen op stille wijn in de periode 2010-2021

Stille wijn (1l, 12° alcohol)	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	aug-21
DE	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
NL	0,6854	0,7056	0,7056	0,8356	0,8836	0,8836	0,8836	0,8836	0,8836	0,8836	0,8836	0,8836
FR	0,0355	0,0355	0,036	0,0366	0,0372	0,0375	0,0377	0,0377	0,0378	0,0382	0,0388	0,0391
BE	0,4710	0,4710	0,4710	0,5446	0,5697	0,6020	0,7491	0,7491	0,7491	0,7491	0,7491	0,7491
LU	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Bron: Fod Financiën; data o.b.v. de informatie die beschikbaar is in de database in het Europese portaal 'Taxes in Europe' op 1 maart 2021 en de Algemene Administratie van de Douane en Accijnzen

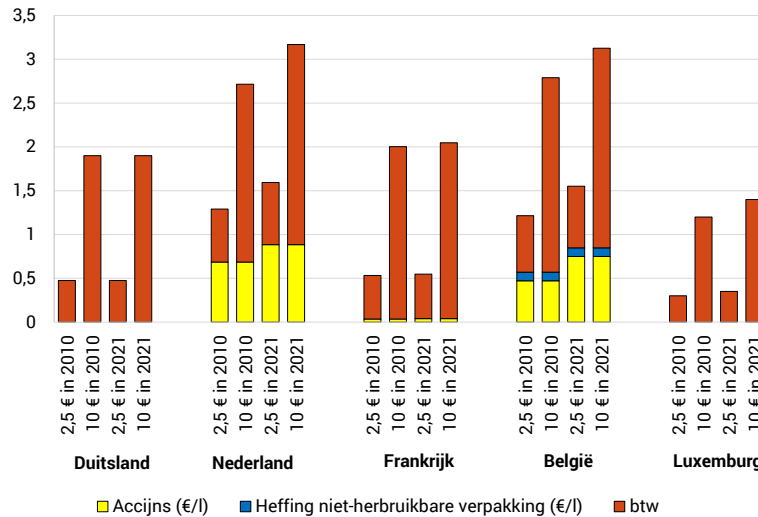
³ Krachtens de programmawet van 27 december 2012, de wet van 30 juli 2013, de programmawet van 19 december 2014 en het koninklijk besluit van 26 oktober 2015

⁴ Voor meer informatie kunt u het CRB-verslag « [Vergelijking heffingen en grensaankopen voor enkele drankartikelen](#) » raadplegen.

De relatief sterke accijnsverhoging in België in de jaren 2013-2016 heeft de kloof met de lage accijns in Frankrijk (€0,0391/l) en de nulheffing in Duitsland en het Groothertogdom Luxemburg verder vergroot. De aankoop van stille wijn in Frankrijk, Duitsland en het Groothertogdom Luxemburg is hierdoor nog aantrekkelijker geworden voor de Belgische consumenten.

Dit blijkt ook uit de onderstaande grafiek na inachtnaam van de btw, de heffing voor niet-herbruikbare verpakkingen en de accijnzen. Met uitzondering van Nederland passen de overige onderzochte landen ook lagere btw-tarieven op stille wijn toe dan België.

Grafiek 1-5: Vergelijking indirecte belastingen op stille wijn in BE en de buurlanden in 2010 en 2021, bij nettoprijzen van €2,5/l en €10/l

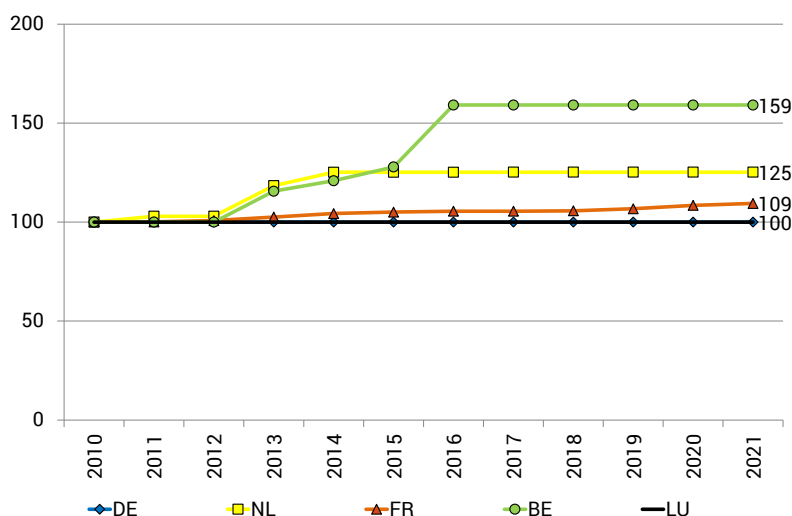

Bron: eigen berekeningen gebaseerd op data ontvangen van de fod Financiën o.b.v. de Excise Duty Tables van de Europese Commissie en de Algemene Administratie van de Douane en Accijnzen

Versterkte wijn

Ook in het geval van versterkte wijn is de accijnstoename tussen 2010 en 2021 het hoogst in België. De heffing op versterkte wijn neemt, evenals voor de stille wijn, toe met 59%⁵. Nederland laat tussen 2010 en 2021 een stijging van 25% noteren en Frankrijk volgt met 9%. Het Groothertogdom Luxemburg en Duitsland hanteren sinds 2010 stabiele tarieven.

⁵ Krachtens de programmawet van 27 december 2012, de wet van 30 juli 2013, de programmawet van 19 december 2014 en het koninklijk besluit van 26 oktober 2015

Grafiek 1-6: Landenvergelijking ontwikkeling niveau accijnzen op versterkte wijn in de periode 2010-2021

Bron: eigen berekeningen op basis van data beschikbaar in de Excise Duty Tables van de Europese Commissie en de Algemene Administratie van de Douane en Accijnzen

In de loop van de geobserveerde periode en in het bijzonder tussen 2013 en 2016 is de Belgische accijns op versterkte wijn gestegen tot €1,5778 per liter. Dit is het op één na hoogste accijnsniveau; enkel Frankrijk kent met €2,4434/l (accijns + socialezekerheidsbijdrage) een hogere heffing op dit drankartikel. In 2010 behoorde de Belgische accijns op versterkte wijn samen met die van het Groothertogdom Luxemburg nog tot de laagste van de onderzochte landen.

Tabel 1-3: Vergelijking accijnzen op versterkte wijnen in België en de buurlanden in de periode 2010-2021

Versterkte wijn (1l, 20° alcohol)	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	aug-21
DE	1,5300	1,5300	1,5300	1,5300	1,5300	1,5300	1,5300	1,5300	1,5300	1,5300	1,5300	1,5300
NL	1,1924	1,2275	1,2275	1,4117	1,4929	1,4929	1,4929	1,4930	1,4930	1,4930	1,4930	1,4930
FR	2,2329	2,2351	2,2500	2,2894	2,3295	2,3458	2,3552	2,3552	2,3599	2,3835	2,4216	2,4434
BE	0,9916	0,9916	0,9916	1,1460	1,1988	1,2675	1,5778	1,5778	1,5778	1,5778	1,5778	1,5778
LU	0,6693	0,6693	0,6693	0,6693	0,6693	0,6693	0,6693	0,6693	0,6693	0,6693	0,6693	0,6693

Bron: fod Financiën; data o.b.v. de informatie die beschikbaar is in de database in het Europese portaal 'Taxes in Europe' op 1 maart 2021 en de Algemene Administratie van de Douane en Accijnzen

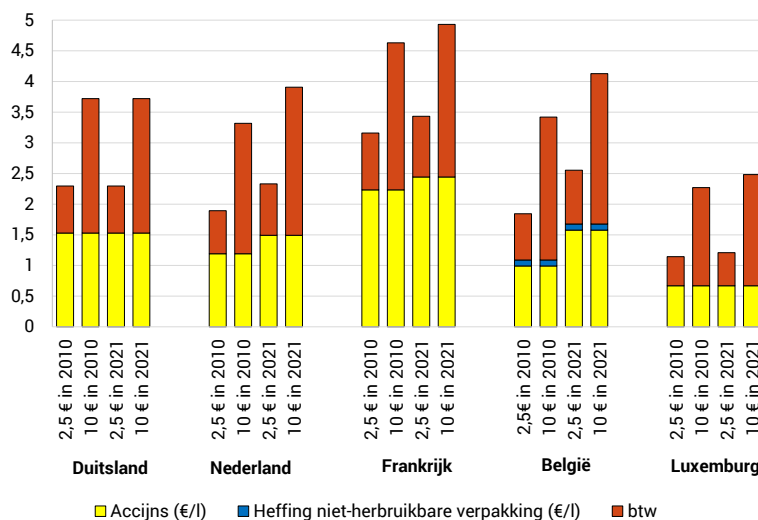
Ook nadat de Belgische verpakkingshoofdprijs⁶ en het verschil in de btw-tarieven tussen de onderzochte landen worden meegeteld, was België in 2010 nog steeds goedkoper dan Frankrijk en Duitsland en hanteerde het een tarief dat gelijkaardig was aan dat van Nederland voor de aankoop van versterkte wijn (cf. Grafiek 1-7).

Dit is evenwel niet langer het geval in 2021. De relatief sterke accijnsstijging in België tussen 2010 en (augustus) 2021 heeft ertoe geleid dat de totaalheffing op versterkte wijn sterker is toegenomen dan in Nederland. Ook Duitsland laat België voorgaan, wat ertoe leidt dat België van alle onderzochte landen op heden het op één na duurste land is voor de aankoop van versterkte wijn. Daarenboven heeft België de kloof met het Groothertogdom Luxemburg verder vergroot, wat zorgt voor een nog grotere incentive voor de consument om over de grens versterkte wijn aan te kopen.

⁶ Verpakkingshoofdprijs: €0,0986 per liter voor niet-herbruikbare verpakkingen

Grafiek 1-7: Vergelijking indirecte belastingen op versterkte wijn in BE en de buurlanden in 2010 en 2021, bij nettoprijzen van €2,5/l en €10/l

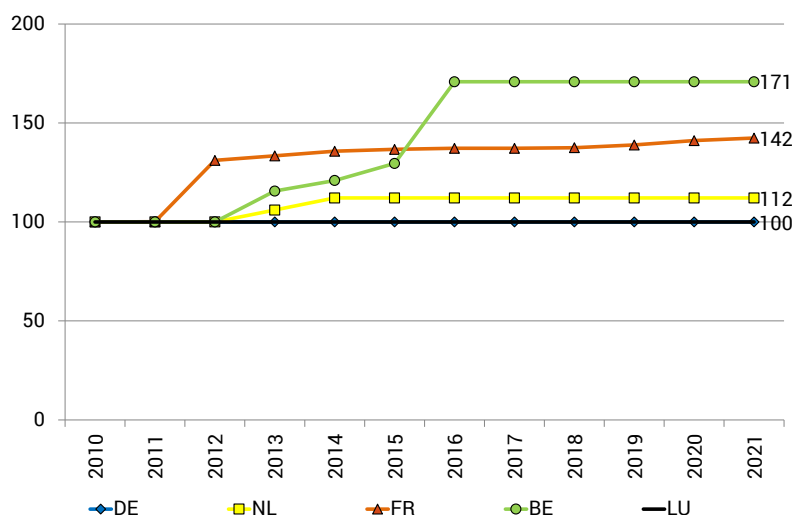

Bron: eigen berekeningen gebaseerd op data ontvangen van de fod Financiën o.b.v. de Excise Duty Tables van de Europese Commissie en de Algemene Administratie van de Douane en Accijnzen

Sterke drank

Ook voor sterke drank observeren we in de periode 2010-2021 de sterkste accijnstoename in België (+71%), gevolgd door Frankrijk (+42%) en Nederland (+12%). Zoals voor de Belgische wijnartikelen, manifesteert de accijnsstijging voor sterke drank zich ook in de jaren 2013-2016. Het Groothertogdom Luxemburg en Duitsland hanteren al meer dan 10 jaar een vast tarief.

Grafiek 1-8: Landenvergelijking ontwikkeling niveau accijnzen op sterke drank in de periode 2010-2021

Bron: eigen berekeningen op basis van data beschikbaar in de Excise Duty Tables van de Europese Commissie en de Algemene Administratie van de Douane en Accijnzen

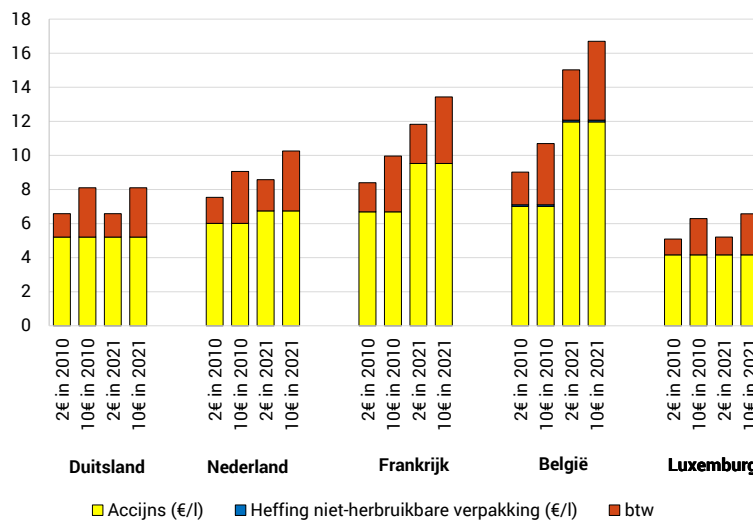
Reeds in 2010 rekt België het hoogste accijnstarief op sterke drank (€7,0089/l) aan van alle onderzochte landen. Intussen is dit tarief in (augustus) 2021 toegenomen tot €11,7912/l. België blijft hiermee koploper, gevolgd door Frankrijk (€9,5259/l), Nederland (€6,7440/l), Duitsland (€5,2120/l) en het Groothertogdom Luxemburg (€4,1646/l).

Tabel 1-4: Vergelijking accijnzen op sterke drank in België en de buurlanden in de periode 2010-2021

Sterke drank (11, 40° alcohol)	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	aug-21
DE	5,2120	5,2120	5,2120	5,2120	5,2120	5,2120	5,2120	5,2120	5,2120	5,2120	5,2120	5,2120
NL	6,0160	6,0160	6,0160	6,3760	6,7440	6,7440	6,7440	6,7440	6,7440	6,7440	6,7440	6,7440
FR	6,6918	6,6979	8,7720	8,9255	9,0817	9,1453	9,1818	9,1818	9,2002	9,2922	9,4409	9,5259
BE	7,0089	7,0089	7,0089	8,1026	8,4758	9,0791	11,9712	11,9712	11,9712	11,9712	11,9712	11,9712
LU	4,1646	4,1646	4,1646	4,1646	4,1646	4,1646	4,1646	4,1646	4,1646	4,1646	4,1646	4,1646

Bron: fod Financiën; data o.b.v. de informatie die beschikbaar is in de database in het Europese portaal 'Taxes in Europe' op 1 maart 2021 en de Algemene Administratie van de Douane en Accijnzen

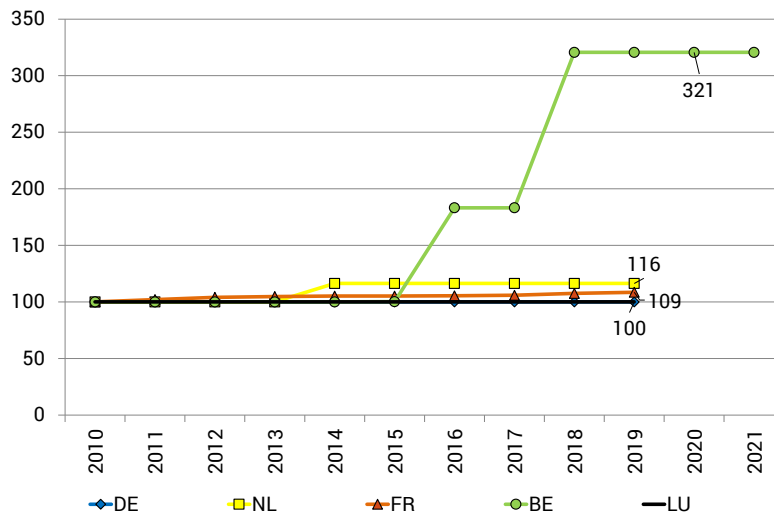
Ook als we de totale prijsvergelijking (inclusief de Belgische verpakingsheffing en het btw-tarief) maken, blijft België het duurste land voor de aankoop van sterke drank, cf. Grafiek 1-9. Daarenboven heeft de relatief sterkere accijnsstijging in België ertoe geleid dat de kloof met de andere onderzochte landen fors groter is geworden. Dit versterkt de incentive voor de Belgische consument om sterke drank in de buurlanden aan te kopen.

Grafiek 1-9: Vergelijking indirecte belastingen op sterke drank in BE en de buurlanden in 2010 en 2021, bij nettoprijzen van €2/l en €10/l

Bron: eigen berekeningen gebaseerd op data ontvangen van Fod Financiën o.b.v. de Excise Duty Tables van de Europese Commissie en de Algemene Administratie van de Douane en Accijnzen

Limonade

De accijns op limonade in België is tussen 2010 en 2021 meer dan verdriedubbeld (+221%). Dit staat in schril contrast met de buurlanden, waar de accijns op limonade een bescheiden stijging kent van 16% in Nederland en van 9% in Frankrijk. Het Groothertogdom Luxemburg en Duitsland hanteren reeds sinds 2010 een nultarief op limonade. Duitsland hanteert daarentegen een relatief hoog btw-tarief (19%) op gesuikerde dranken in vergelijking met de andere landen.

Grafiek 1-10: Landenvergelijking ontwikkeling niveau accijnzen op limonade in de periode 2010-2021

Bron: eigen berekeningen op basis van data beschikbaar in de Excise Duty Tables van de Europese Commissie en de Algemene Administratie van de Douane en Accijnzen

De Belgische accijns op limonade stijgt van €0,0372/l in 2010 tot €0,1192/l in (augustus) 2021. Tot en met 2017 blijft de Belgische accijns nog onder het niveau van de leiders Nederland en Frankrijk, maar vanaf 2018 draaien de rollen om.

Tabel 1-5: Vergelijking accijnzen op limonade in België en de buurlanden in de periode 2010-2021

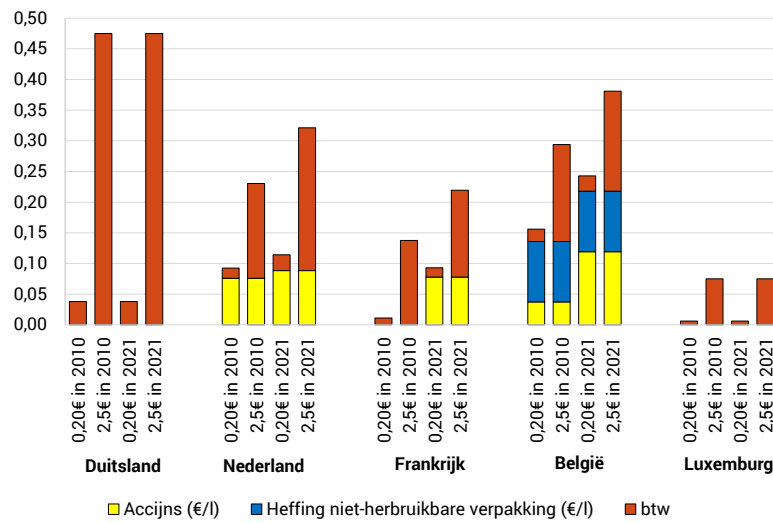
Limonade (7g suiker/l)	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	aug-21
DE	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
NL	0,0759	0,0759	0,0759	0,0759	0,0759	0,0759	0,0883	0,0883	0,0883	0,0883	0,0883	0,0883
FR	0,0	0,0	0,0716	0,0731	0,0745	0,075	0,0753	0,0753	0,0755	0,0758	0,077	0,0777
BE	0,0372	0,0372	0,0372	0,0372	0,0372	0,0373	0,0681	0,0681	0,1192	0,1192	0,1192	0,1192
LU	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Bron: fod Financiën; data o.b.v. de informatie die beschikbaar is in de database in het Europese portaal 'Taxes in Europe' op 1 maart 2021 en de Algemene Administratie van de Douane en Accijnzen

Voor een complete prijsvergelijking tussen de onderzochte landen dienen we ook rekening te houden met de gehanteerde btw-tarieven en de verpakkingshelling die in België van toepassing is. Die prijsvergelijking laat een genuanceerder beeld zien. Hoewel Duitsland een nulaccijns op limonade hanteert, past het een relatief hoog btw-tarief toe op gesuikerde dranken, wat het van alle onderzochte landen bij een prijs zonder heffingen van €2,5/l het duurste land maakt voor de aankoop van limonade. De aankoop van Duitse limonade tegen een prijs zonder heffingen van bv. €0,20/l is daarentegen beduidend goedkoper in vergelijking met België en Nederland.

De relatief hoge accijns voor Belgische limonade in combinatie met de verpakkingshelling en de btw maken dat zowel de goedkopere artikelen (bv. hier met een referentieprijis zonder heffingen van €0,20/l) als de duurdere artikelen (hier met referentieprijis zonder heffingen aan €2,5/l) significant duurder zijn dan in Frankrijk, het Groothertogdom Luxemburg en Nederland. Dit zijn ook de landen die voor de Belgische consumenten een potentiële aantrekkingspool vormen om grensaankopen te doen.

Grafiek 1-11: Vergelijking indirecte belastingen op limonade in BE en de buurlanden in 2010 en 2021, bij nettoprijzen van €0,2/l en €2,5/l

Bron: eigen berekeningen gebaseerd op data ontvangen van Fod Financiën o.b.v. de Excise Duty Tables van de Europese Commissie en de Algemene Administratie van de Douane en Accijnzen

2. Conclusie

Aan de hand van een indirecte belasting, zoals een accijnsmaatregel, tracht de overheid i.k.v. de volksgezondheid de consumptie van schadelijke producten zoals alcoholische dranken en frisdranken te ontmoedigen en te beperken. In de periode 2010-midden 2021 en in het bijzonder in de jaren 2016-2018 trekt de regering de accijnzen op alcoholische dranken en limonade op. Bij het invoeren van een accijnsverhoging dient de regering evenwel rekening te houden met potentiële perverse effecten, zoals een mogelijke consumptieverschuiving naar het buitenland.

Volgens het laatste jaarverslag van de voedingsfederatie Fevia zijn de grensaankopen in 2019 met 3,5% gestegen (639 miljoen euro) en tijdens de periode 2008-2019 met maar liefst 48,7% toegenomen. De leden van de brc Voeding vermoeden dat het (lagere) niveau van indirecte belastingen op alcoholische dranken in het buitenland een belangrijke incentive is voor deze grensaankopen. Er is daarenboven een sterk vermoeden dat de Belgische consument een aantal keer per jaar bereid is om relatief ver te reizen om voedingsartikelen, en dranken in het bijzonder, goedkoper aan te kopen. In deze context is het opportuun om het verloop en het niveau van de accijnstarieven voor enkele drankartikelen in België en de buurlanden nauwkeurig te onderzoeken. Teneinde een volwaardige landenvergelijking voor de onderzochte drankartikelen te realiseren, worden voor de vergelijkingsjaren 2010 en 2021 naast de accijnzen ook de overige indirecte belastingen (btw en Belgische verpakkingshemming) in rekening genomen.

Bier

In België en Nederland kunnen we een gelijkaardige accijnstoename (+16% en +17%) waarnemen over de geobserveerde periode (2010-midden 2021). Duitsland en Luxemburg hanteren gedurende de volledige periode stabiele tarieven. Frankrijk spant de kroon met een forse accijnsverhoging van 183%. Mogelijk gaat het om een inhaalbeweging om tot nagenoeg hetzelfde accijnsniveau van Nederland te komen.

Medio 2021 is de Belgische accijns op bier hoger dan de Duitse en Luxemburgse accijns. Na inachtnaam van de Belgische verpakkingshemming en de btw-tarieven van de onderzochte landen blijft de totale heffing op Belgisch bier hoger. Dit maakt het voor een Belgische consument aantrekkelijk om bier aan te kopen over de grens met Duitsland en het Groothertogdom Luxemburg. In vergelijking met Frankrijk en Nederland hanteert België iets lagere tarieven, maar het verschil blijft relatief beperkt.

Stille wijn

De accijnsverhoging voor stille wijn over de geobserveerde periode is het hoogst in België. De heffing neemt met 59% toe in vergelijking met 2010. De sterke accijnsverhoging in België heeft de kloof met de relatief lage accijns in Frankrijk en de nulheffing in Duitsland en het Groothertogdom Luxemburg verder vergroot. Ook uit de totale prijsvergelijking (incl. Belgische verpakkingshemming en de gehanteerde btw-tarieven van de onderzochte landen) blijkt dat de kloof tussen België en de overige drie voornoemde landen is vergroot. De aankoop van stille wijn in Frankrijk, Duitsland en het Groothertogdom Luxemburg is hierdoor nog aantrekkelijker geworden voor de Belgische consumenten.

Versterkte wijn

Ook in het geval van versterkte wijn is de accijnstoename tussen 2010 en 2021 het hoogst in België. De heffing op versterkte wijn neemt, evenals voor stille wijn, toe met 59%.

In 2010 behoorde de Belgische accijns op versterkte wijn samen met die in het Groothertogdom Luxemburg nog tot de laagste van de onderzochte landen. Ook nadat de Belgische verpakkingshoofden en het verschil in de btw-tarieven tussen de onderzochte landen worden meegeteld, was België in 2010 nog steeds goedkoper dan Frankrijk en Duitsland en hanteerde het een tarief dat gelijkaardig was aan dat van Nederland voor de aankoop van versterkte wijn. Dit is evenwel niet langer het geval in 2021. De relatief sterke accijnsstijging in België tussen 2010 en midden 2021 heeft ertoe geleid dat de totaalheffing op versterkte wijn sterker is toegenomen dan in Nederland. Ook Duitsland laat België voorgaan, wat ervoor zorgt dat België van alle onderzochte landen op heden het op één na duurste land is voor de aankoop van versterkte wijn. Daarenboven heeft België de kloof met het Groothertogdom Luxemburg vergroot, wat zorgt voor een nog grotere incentive voor de Belgische consument om over de grens versterkte wijn aan te kopen.

Sterke drank

Ook voor sterke drank observeren we in de periode 2010-2021 de sterkste accijnstoename in België (+71%). Groothertogdom Luxemburg en Duitsland hanteren al meer dan 10 jaar een vast tarief. Reeds in 2010 rekent België het hoogste accijnstarief op sterke drank aan van alle onderzochte landen. Intussen is dit tarief nog verder toegenomen.

Ook als we de totale prijsvergelijking (inclusief de Belgische verpakkingshoofden en het btw-tarief) maken, blijft België het duurste land voor de aankoop van sterke drank. Daarenboven heeft de relatief sterkere accijnsstijging in België ertoe geleid dat de kloof met de andere onderzochte landen fors groter is geworden. Dit versterkt de incentive voor de Belgische consument om sterke drank in de buurlanden aan te kopen.

Limonade

De accijns op limonade in België is tussen 2010 en 2021 meer dan verdriedubbeld (+221%). Dit staat in schril contrast met de buurlanden, waar de accijns op limonade een bescheiden of geen stijging kent. Tot en met 2017 blijft de Belgische accijns nog onder het niveau van de leiders Nederland en Frankrijk, maar vanaf 2018 draaien de rollen om.

Voor een complete prijsvergelijking tussen de onderzochte landen dienen we ook rekening te houden met de gehanteerde btw-tarieven en de Belgische verpakkingshoofden. De relatief hoge accijns voor Belgische limonade in combinatie met de verpakkingshoofden en de btw maken België significant duurder dan Frankrijk, het Groothertogdom Luxemburg en Nederland. Dit zijn ook de landen die voor de Belgische consumenten een potentiële aantrekkingspool vormen om grensaankopen te doen.

Slotwoord

In de eerste plaats stellen we vast dat tijdens de geobserveerde periode en in het bijzonder tussen 2016 en 2018 de Belgische accijnzen op alcohol en limonade sterk zijn toegenomen. In 2016 voert de Belgische regering in het kader van de taxshift een gezondheidstaks op frisdranken in. Ze laat ook de accijnzen op alcoholische dranken stijgen, en dit al vanaf november 2015. Met het Zomerakkoord van 2017 beslist de regering om de accijnzen op frisdranken verder op te trekken en te verruimen naar frisdranken zonder suiker, maar met een vervangend product.

De sterke accijnstoename op alcoholische en gesuikerde dranken heeft in bepaalde gevallen de incentive voor grensaankopen verhoogd. Zo heeft de accijnstoename voor stille wijn de aankoop ervan in Frankrijk, Duitsland en het Groothertogdom Luxemburg aantrekkelijker gemaakt. In het geval van versterkte wijn is de kloof met het Groothertogdom Luxemburg verder vergroot en is België het op één na duurste land geworden. Ook de relatief hoge accijns voor limonade maakt van Frankrijk, Nederland en het Groothertogdom Luxemburg potentiële aantrekkingspolen voor grensaankopen. En ten slotte heeft de accijnsverhoging op sterke drank ertoe geleid dat de kloof met de andere onderzochte landen verder is toegenomen.

De Belgische regering tracht via haar fiscaal beleid het verbruik van alcoholische dranken en frisdranken af te remmen, maar ze dient hierbij ook rekening te houden met mogelijke perverse effecten. Bij het verhogen van de accijnzen op alcohol en limonade bestaat het risico dat een deel van de aankopen verschuift naar het buitenland. In deze context is het voor de beleidsmakers van belang erop toe te zien dat het Belgische heffingenbeleid zo goed mogelijk wordt afgestemd op het beleid van de buurlanden teneinde een consumptieverschuiving naar het buitenland te vermijden en een eerlijk speelveld voor binnenlandse en buitenlandse drankbedrijven te garanderen.

Ten slotte stellen we vast dat een accijnsmaatregel een relatief grotere impact heeft op een goedkoop artikel dan op een duurdere variant. Dit is in tegenstelling met een btw-maatregel die proportioneel mee stijgt met de prijs van een product. Voor bepaalde artikelen opteren landen om geen accijns toe te passen en uitsluitend btw te heffen, bv. in het geval van stille wijn in Luxemburg, Frankrijk en Duitsland.

Bronvermelding

BULLETIN OFFICIEL DES FINANCES PUBLIQUES – IMPÔTS (2020), *Barème – TCA – Barème des contributions sur les boissons non alcooliques*. Beschikbaar via: <https://bofip.impots.gouv.fr/bofip/11575-PGP.html/identifiant%3DBOI-BAREME-000038-20191230>

CRB (2021), *Vergelijking heffingen en grensaankopen voor enkele drankartikelen*. Beschikbaar via: <https://www.ccecrb.fgov.be/p/nl/852/grote-verschillen-in-indirecte-taksen-op-dranken-tussen-belgie-en-de-buurlanden/8>

EUROPESE COMMISSIE (2020), *Excise duty tables: Part I – Alcoholic Beverages*.

EUROPESE COMMISSIE (2021), *TEDB – “Taxes in Europe” database*. Vrij te consulteren via: https://ec.europa.eu/taxation_customs/economic-analysis-taxation/taxes-europe-database-tedb_en

EUROPESE COMMISSIE (2021), *Excise duties – Belgium, the Netherlands, France, Germany, Luxembourg*. Vrij te consulteren via: <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/excise-duties>

FEDERALE OVERHEIDSDIENST FINANCIËN (2021), *Accijnzen, btw en grensverkeer voor enkele drankartikelen* (update 2021-01-22).

FEVIA (2020), *Economisch jaarverslag 2019: Economische cijfers van de Belgische voedingsindustrie voor de coronacrisis*.

RIVM, Rapport (2016), *Maatschappelijke kosten-batenanalyse van beleidsmaatregelen om alcoholgebruik te verminderen*.